

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua. веб-сайт: www.nerc.gov.ua

01.03.2019

№ 2314/16/7-19

на №

**Народному депутату України
Демчаку Р. Є.**

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008

Шановний Руслане Євгеновичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 07.02.2019 № 190207/2, надісланий до НКРЕКП листом Голови Верховної Ради України Парубія А. В. від 08.02.2019 № 11/10-271, та в межах компетенції повідомляє.

З 01 жовтня 2015 року правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, а також здатного до інтеграції з ринками природного газу держав-сторін Енергетичного Співтовариства, у тому числі шляхом створення регіональних ринків природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Закон розроблений і прийнятий у рамках імплементації положень і вимог Директиви європейського парламенту та ради 2009/73/ЄС від 13.07.2009 р. «Про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування директиви 2003/55/ЄС».

Відповідно до частини першої статті 4 Закону державне регулювання ринку природного газу здійснює Регулятор у межах повноважень, визначених цим Законом та іншими актами законодавства.

Пунктом 32 частини першої статті 1 Закону встановлено, що Регулятор – національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

До основних завдань НКРЕКП, як Регулятора відповідно до Закону належить, зокрема, сприяння безпечному, надійному та економному функціонуванню газової інфраструктури (газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG), що дасть змогу забезпечити недискримінаційний доступ до неї для всіх замовників.

06.03.2019 11:05

ВХ. № 44888

0075885

Крім того, згідно з частиною першою статті 3 Закону ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами, зокрема, невтручання держави у функціонування ринку природного газу, крім випадків, коли це необхідно для усунення вад ринку або забезпечення інших загальносуспільних інтересів, за умови, що таке втручання здійснюється у мінімально достатній спосіб, забезпечення рівних прав на доступ до газотранспортних та газорозподільних систем, газосховищ, установки LNG.

Положеннями Закону встановлено, що оператор газотранспортної системи (далі – Оператор ГТС) – це суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із транспортування природного газу газотранспортною системою на користь третіх осіб (замовників).

Відповідно до положень статті 22 Закону Оператор ГТС зобов'язаний, зокрема, здійснювати балансування та функції оперативно-диспетчерського управління газотранспортною системою в економний, прозорий та недискримінаційний спосіб.

На виконання вимог частини першої статті 33 Закону було розроблено Кодекс газотранспортної системи (далі – Кодекс ГТС), затверджений постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1378/27823.

Варто зазначити, що при прийнятті Кодексу ГТС НКРЕКП було враховано вимоги Закону, а також чинних положень європейського законодавства, зокрема Регламенту (ЄС) № 715/2009 від 13.07.2009, необхідність імплементації якого передбачена обов'язками, взятими Україною в рамках приєднання до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Так, відповідно до положень глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС (у редакції, що діяла до 01.08.2018) з метою забезпечення виконання зобов'язань замовника послуг транспортування щодо оплати послуг оператора газотранспортної системи за договором транспортування природного газу замовник послуг транспортування зобов'язаний надавати оператору газотранспортної системи фінансове забезпечення у випадках та відповідно до вимог, встановлених у цьому Кодексі, або здійснити попередню оплату таких послуг на підставі договору транспортування природного газу.

Фінансове забезпечення виконання замовником послуг транспортування зобов'язань щодо оплати послуг балансування обсягів природного газу, які подаються до газотранспортної системи і відбираються з неї, надається оператору газотранспортної системи разом з поданням номінації/місячної номінації в одній з таких форм:

банківської гарантії, яка відповідає вимогам, визначеним у цьому Кодексі, у розмірі не меншому 20 % вартості загального обсягу природного газу, який планується до транспортування на наступну газову добу (на підставі добової номінації/реномінації, що подається замовниками по точках входу та точках

виходу на міждержавних з'єднаннях) або в наступному газовому місяці на підставі місячної номінації/реномінації замовника послуг транспортування;

передачі замовником послуг транспортування оператору газотранспортної системи в якості фінансового забезпечення грошових коштів на підставі договору транспортування природного газу в розмірі не меншому 20 % вартості загального обсягу природного газу, який планується до транспортування в наступному газовому місяці на підставі номінації/місячної номінації/реномінації замовника послуг транспортування;

передачі замовником послуг транспортування в заставу оператору газотранспортної системи природного газу, який знаходиться в газосховищах та на момент його передачі є власністю замовника послуг транспортування, на підставі договору застави природного газу в обсязі не меншому 20 % природного газу, який планується до транспортування в наступному газовому місяці на підставі номінації/місячної номінації/реномінації замовника послуг транспортування.

Разом з тим зазначаємо, що механізм фінансового забезпечення, передбачений главою 2 розділу VIII Кодексу ГТС, є інструментом додаткової перевірки суб'єктів ринку природного газу на предмет їх благонадійності і спроможності забезпечити споживача достатнім обсягом послуг та додатковою гарантією безпечної роботи газової інфраструктури.

Варто зазначити, що положення Кодексу ГТС у частині права вимагати підтвердження платоспроможності суб'єктів ринку передбачено також статтею 14 Регламенту (ЄС) № 715/2009 Європейського парламенту та Ради від 13.07.2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, яким скасовується Регламент (ЄС) № 1775/2005.

Таким чином, відповідно до чинного законодавства прийняття банківської гарантії в якості фінансового забезпечення належить до компетенції Оператора ГТС.

Слід зазначити, що з метою вдосконалення актів вторинного законодавства, а також зменшення ризиків зловживань оператора газотранспортної системи своїм монопольним становищем НКРЕКП було розроблено та затверджено постанову від 28.04.2017 № 615 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493» (далі – Постанова). Зазначеною Постановою встановлено норми щодо вдосконалення вимог до банківських гарантій, які надаються замовником послуг транспортування.

Однак, рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 07.09.2018 у справі № 826/11538/17 позовні вимоги задоволено, визнано протиправним та скасовано підпункт 2 пункту 5 постанови НКРЕКП від 28.04.2017 № 615 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493», яким викладено в новій редакції главу 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи.

При цьому постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 14.01.2019 апеляційну скаргу НКРЕКП залишено без задоволення, а рішення

Окружного адміністративного суду міста Києва від 07.09.2018 у справі № 826/11538/17 – без змін.

Слід зазначити, що частиною другою статті 265 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) передбачено, що нормативно-правовий акт втрачає чинність повністю або в окремій його частині з моменту набрання законної сили відповідним рішенням суду. До того ж частиною першою статті 325 КАС України встановлено, що постанова суду апеляційної інстанції набирає законної сили з дати її прийняття.

Таким чином, підпункт 2 пункту 5 постанови НКРЕКП від 28.04.2017 № 615 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493», яким викладено в новій редакції главу 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи скасовано з 14.01.2019, тобто дати прийняття постанови Шостого апеляційного адміністративного суду у справі № 826/11538/17.

Окремо зазначаємо, що згідно з положеннями частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та законами України.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, є постійно діючим незалежним державним колегіальним органом, метою діяльності якого є державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Ураховуючи вищевикладене, до повноважень НКРЕКП не належить прийняття в якості фінансового забезпечення банківських гарантій щодо оплати послуг Оператора ГТС за договором транспортування природного газу.

З повагою

Т. в. о. Голови НКРЕКП

О. Формагей